

4. A fegyelmezés kulcsa a foglalkoztatás és a bizalom a tanulóknak iránt. Ez fejlesztí erősen önállóságukat is.

A kirándulás célja ne az legyen, hogy mennél több ismereteket szerezzenek a tanulók, hanem hogy örömmel dolgozó derék munkásokat neveljünk. Ez az egész oktatás célja és ha ennek megvalósításához közelebb visznek a kirándulások, betöltötték hivatásukat.

*

A német nyelv tanítása Amerikában. A középiskolai német oktatással foglalkozik *Skinner* az *Educational Review* januári füzetében. Az oktatás eredménytelen, úgy, hogy a középiskolát végzettek legnagyobb része előtt rejtett föld a hatalmas német irodalom. Általános és gyökeres változást kívánnak a tanítási módszerek, hogy megvalósuljon az a kettős cél, amely nélkül eredményesnek nem mondhatunk semmiféle élő nyelvi oktatást. Ez a cél az, hogy egyrészt tudjon a tanuló német nyelven olvasni minden segítség nélkül és világosan, szabatosan el tudja mondani anyanyelvén, hogy mit olvasott, másrészt egyszerű konkrét gondolatait ki tudja fejezni német nyelven legalább is nyelvtani hibák nélkül. A változást attól a reformtól lehetett volna várni, amelyen az újabb időkben esett át a középiskola. Ez azonban nem történt meg.

Az a tizenkéttagú bizottság ugyanis, amelyet a Modern Language Association of America küldött ki, gondos és tartalmas jelentésében nagyon téves szempontokat állított fel annak a megítélésére, hogy az előbb említett célt elérte-e az oktatás vagy sem. Célul ugyanis azt tűzi ki ez a bizottság, hogy a tanfolyam végén tudjon a tanuló valamely eléje tett szöveget olvasni és olvasni-tudását avval bizonyítsa be, hogy valami könnyű párbeszéd vagy prózai elbeszélésrészletét le tudja fordítani, ha szokatlanabb szóknál vagy mondat-szerkezeteknél segítik. Ámde ez egyáltalán nem bizonyítja azt, hogy a tanuló olvasni tud, mert más dolog jól fordítani és ismét más értelmesen olvasni. Hasonlóképp hibás a bizottság felfogása abban is, hogy a növendék avval bizonyítja járásságát a német nyelven írásban, ha bizonyos mennyiségű angol szöveget le tud németre fordítani. Ezek a hibák nagyon rossz hatásúvá teszik a bizottság jelentését az oktatás szempontjából, annál is inkább, mert a College Entrance Examination Board magáévá tette a bizottság felfogását. Azt pedig tudjuk, hogy a középiskolai oktatás Amerikában teljesen a college-ek felvételi szabályzataihoz alkalmazza tanítási anyagát, sőt módszereit is.

Másutt kellene tehát keresni a helyes megoldást. Kiszakított részletek helyett 10—30 oldalra terjedő teljes szöveget kellene a ta-

muló kezébe adni, hogy olvassa el és adjon róla számot írásban (anyanyelvén), hogy mit olvasott. Szavak jelentését nem kell neki megmondani: mutassa meg a tanuló, hogy tud gondolkozni, következtetni és hogy nemcsak emlékezete működik munkaközben, hanem képzelete is. Ha ennek a feladatnak meg tud felelni, mondhatjuk, hogy tud németül olvasni. Nyelvtani kérdéseket tenni felesleges, mert a nyelvtan ismerete nélkül lehetetlen a szöveget teljesen megérteni. Hogy pedig németül írni is tud, azt csak német fogalmazással mutathatja meg. Arra természetesen vigyázni kell, hogy a feladat megfeleljen a tanuló értelmi fejlettségének, tapasztalatainak és bíráló képességének. Ne kívánjuk sokat, de ne mondjunk le az imént említett kritériumokról sem, mert csak így győződhetünk meg arról, hogy az oktatás elérte feladatát.

*

Az iskolázás charlottenburgi rendszere. A manheimi rendszer mind többfelé talál utánczokra és továbbfejlesztőkre és ezek egyikét, a charlottenburgit ismerteti *Wahnett* a *Zeitschrift für Philosophie und Pädagogik* juniusi füzetében. A külső keret itt is ugyanaz, mint Mannheimban: az osztályok fő rendszere, — vagy mint itt nevezik, a *normális* osztályrendszer — mellett van egy segítő osztályokból álló rendszer, amelyet itt *B* osztályrendszernek neveznek, azonkívül van kisegítő-iskola és a hülyék intézete is. A normális rendszerből a negyedik iskolai év után a tehetségesebb tanulók számára külön osztályok ágaznak ki, amelynek *A* osztályrendszer a neve. A normális rendszernek hét fokozata van. Minden normális gyermeket felvesznek az alaposztályba, amelynek létszáma legfeljebb 45. Hetenkint 18 óra oktatás a rendes, az elmaradt tanulók ezenkívül három különórai oktatásban részesülnek az első negyedév után. A közepes és jobb tehetségű tanulók négy évig maradnak a normális osztályokban. Ekkor kb. 10% átlép középiskolákba. A megmaradók közül kiválogatják az arra alkalmasokat az *A* rendszer számára, a többiek megmaradnak végig a normális rendszerben, a gyengébbek külön oktatást kapnak és pedig a négy alsóosztályban heti három órát, a három felsőben két-két órát.

Az alsó osztályból azok a tanulók, akik a külön oktatás mellett is annyira elmaradnak, hogy nem mehetnének feljebb, de nem gyenge tehetségűek, a *B* rendszerbe mennek, ahol — egy-egy osztályban legfeljebb 30-an — megfelelő gondos orvosi és nevelő elbánásban részesülnek. Mivel többnyire testileg gyenge tanulókról van szó, az óraszám kisebb, mint a normális osztályokban és az órák is rövidebbek, a szünetek pedig hosszabbak. A *B* rendszerben a normális osztályok